



สภาเภสัชกรรม (The Pharmacy Council of Thailand)

สำนักงานเลขาธิการสภาเภสัชกรรม อาคารมหิตลาธิเบศร ชั้น 8 กระทรวงสาธารณสุข

เลขที่ 88/19 หมู่ 4 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0 2591 9992 (คู่สายอัตโนมัติ) โทรสาร 0 2591 9996

Website: <https://www.pharmacycouncil.org> Email: pharthai@pharmacycouncil.org

จดหมายเปิดผนึก สภาเภสัชกรรม (ฉบับที่ ๓)

เรื่อง ชี้แจงกรณีแถลงการณ์แพทยสภา ฉบับวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

สืบเนื่องจากแถลงการณ์แพทยสภา เรื่อง ความเข้าใจในกรณีการฟ้องศาลปกครอง เกี่ยวเนื่องกับ โครงการดูแลอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ๑๖ กลุ่มอาการโดยเภสัชกรร้านยา ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ทำให้สมาชิกเภสัชกรกังวลใจเป็นอย่างยิ่งในข้อมูลและทัศนคติดังกล่าว และอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันของสหสาขาวิชาชีพในการร่วมดูแลประชาชนด้านยาและสุขภาพ

สภาเภสัชกรรม ขอเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. กระบวนการพิจารณาโครงการดูแลอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ๑๖ กลุ่มอาการโดยร้านยาคุณภาพ ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาและกลั่นกรองหลายขั้นตอน โดยคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ทั้งคณะกรรมการกำหนดประเภทและขอบเขตในการให้บริการสาธารณสุข คณะอนุกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการบริหารจัดการกองทุน คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย และในที่สุดเสนอ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนแพทย์ เภสัชกร และวิชาชีพอื่นๆ ภาคประชาสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญจากสาขาอื่น ๆ จึงมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการในโครงการดูแลอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ๑๖ กลุ่มอาการโดยเภสัชกรร้านยา ดังกล่าวนี้ โดยมีรายละเอียดแนวปฏิบัติที่รอบคอบ เพื่อให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนผู้รับบริการ โดยให้บริการตั้งแต่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ จนถึง ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ มีผู้รับบริการทั้งสิ้น ๑,๗๙๑,๙๓๐ คน จำนวนครั้ง ๔,๙๘๕,๑๔๕ ครั้ง ร้อยละ ๙๐ อาการหายหรือทุเลา ไม่พบกรณีที่ไม่พึงประสงค์ที่ผู้เข้ารับบริการที่เกิดปัญหารุนแรง หรือเสียชีวิตแต่อย่างใด อีกทั้งผู้ที่ได้รับการคัดกรองเบื้องต้นจากเภสัชกร มีบางส่วนได้รับการส่งต่อแพทย์ทันที ประชาชนได้รับการดูแลสุขภาพเบื้องต้น แนะนำการใช้ยาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และจากผลการสำรวจพบว่า ประชาชนที่เข้ารับบริการในโครงการนี้มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

๒. กระบวนการชักประวัติเพื่อจ่ายยาในการดูแลอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย เป็นมาตรฐานที่เภสัชกรให้การบริการต่อผู้ป่วยมาเป็นเวลานานมากกว่า ๗๐ ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๙) และเป็นไปอย่างถูกต้องและชอบธรรมตามพระราชบัญญัติยาและพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม จนเป็นที่ยอมรับของประชาชนเป็นการทั่วไป ซึ่งเดิมประชาชนเป็นผู้จ่ายค่ายาเอง สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เห็นประโยชน์ของการบริการทางเภสัชกรรมดังกล่าว จึงได้บรรจุเป็นหนึ่งในสิทธิประโยชน์ให้ประชาชนโดยใช้งบประมาณของ สปสช. ซึ่งงบประมาณดังกล่าวได้มาจากภาษีของประชาชน ในขณะที่ กรรมการแพทยสภาบางท่านได้มีการเผยแพร่ข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์ว่า “การฟ้องร้อง สปสช.และสภาเภสัชกรรมโดยแพทยสภา ไม่เกี่ยวกับการห้ามเภสัชกร จ่ายยา ตามบริบทเดิม แม้แต่น้อย” ซึ่งอาจตีความได้ว่า หากเป็นกรณีผู้ป่วยจ่ายเงินเอง แพทยสภาไม่ขัดข้อง แต่หาก สปสช. จ่ายค่าบริการแทนประชาชน ดังเช่นในโครงการนี้ แพทยสภากลับฟ้องร้องว่าไม่ปลอดภัย จึงทำให้มีข้อสังเกตว่า การฟ้องร้องดังกล่าว เป็นไปเพื่อความปลอดภัยของประชาชน มากน้อยเพียงไร

๓. สภาเภสัชกรรม ขอขอบพระคุณเพื่อนแพทย์ ที่ได้ให้กำลังใจเภสัชกรในฐานะ “ทีมสุขภาพ” ด้วยความเป็นมิตรและให้เกียรติซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานของความเข้าใจในสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยที่มีความเหลื่อมล้ำ ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการได้ โดยเฉพาะในอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ซึ่งเป็นความทุกข์ และบั่นทอนคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ด้อยโอกาส แต่เป็นการยากมากที่จะเข้าถึงแพทย์ และมีค่าใช้จ่ายสูงในการเดินทางเข้ารับบริการนี้ที่โรงพยาบาล ในขณะที่ต้องหาเข้ากินค่า

อาการเจ็บป่วยเล็กน้อยเหล่านี้ ไม่จำเป็นต้องผ่านการตรวจร่างกายหรือส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ แต่สามารถที่จะซักถามเพื่อประเมินอันตรายโดยเภสัชกรซึ่งเป็นผู้ที่ร่ำเรียนด้านยาในด้านต่าง ๆ จากหลักสูตรการศึกษา ๖ ปี ในคณะเภสัชศาสตร์ ทุกมหาวิทยาลัย ที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากสภาเภสัชกรรม และยังผ่านการอบรมในโครงการร้านยาคุณภาพอีกด้วย หากมีความเสี่ยงอันตรายที่จะเป็นโรคร้ายแรง เภสัชกรจะรีบส่งต่อไปให้แพทย์ดูแลโดยด่วนตามมาตรฐานวิธีปฏิบัติงานที่กำหนด โดยหากมั่นใจว่าเป็นเพียงอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย เภสัชกรจะเลือกสรรยาที่ใช้ในการบรรเทาอาการและดูแลอาการเจ็บป่วย อย่างเหมาะสม **รวมทั้งทำการติดตามผลการใช้ยา** เพื่อให้มั่นใจว่า ประชาชนที่ได้รับบริการตามโครงการนี้ สามารถกลับไปประกอบอาชีพ หาเลี้ยงครอบครัวได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการถ่วงดุลการบริการ เพื่อลดภาระงานบริการ เพื่อให้แพทย์สามารถใช้เวลากับผู้ป่วยในโรคที่มีความซับซ้อนมากขึ้นด้วย

๔. สภาเภสัชกรรมเห็นด้วยว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทุกคนการคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนเป็นสำคัญ และขอให้แพทย์สภาพิจารณาถึงประเด็นความปลอดภัยในการใช้ยาให้ครอบคลุมทั้งระบบ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในการใช้ยามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคลินิก ซึ่งส่วนใหญ่ยังพบว่า ฆลากยาไม่ระบุชื่อยาและรายละเอียดเกี่ยวกับยาที่ง่าย **ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบและตรวจสอบย้อนกลับได้หากมีปัญหากการใช้ยา** และไม่เป็นไปตาม ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรฐานการให้บริการของสถานพยาบาลเกี่ยวกับฆลากบรรจุยา พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างแท้จริง อีกทั้งผู้ส่งมอบยาอาจเป็นผู้ที่ไม่ได้มีความรู้เรื่องยา จึงขอให้ทางแพทย์สภา พิจารณาการให้บริการในลักษณะดังกล่าวของคลินิกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยของประชาชนด้านยาและสุขภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานสูงสุด

สภาเภสัชกรรม ขอขอบคุณ เภสัชกร ที่ร่วมการแสดงความเห็นอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้ง หลายท่านยังเสนอแนวทางในการเพิ่มคุณภาพและความปลอดภัยจากการใช้ยาของประชาชน และขอขอบคุณเพื่อนแพทย์หลายท่านที่แสดงความปรารถนาดีต่อประชาชนอย่างจริงใจ ด้วยการอาสาที่จะช่วย เพิ่มพูนทักษะ ให้เภสัชกร ให้มีสมรรถนะในการคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงอย่างรวดเร็วขึ้นตลอดจนการร่วมพัฒนาแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยร่วมกันที่ชัดเจนระหว่างแพทย์และเภสัชกร

สภาเภสัชกรรม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แพทย์สภา จะเปิดใจ “**หยุดและทบทวน**” ตลอดจนร่วมแลกเปลี่ยนความคิด รับฟังความเห็นและความรู้สึกของประชาชน ร่วมกันสร้างความสามัคคีและการทำงานร่วมกันของภาคีสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) อย่างยั่งยืน

สุดท้ายนี้ สภาเภสัชกรรม พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือกับแพทย์สภาในการหาทางออกที่เหมาะสม บนพื้นฐานของความเข้าใจร่วมกัน **การให้เกียรติซึ่งกันและกัน** ตามจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันของวิชาชีพ โดยอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญที่สุด คือ **ประโยชน์และความปลอดภัยของประชาชนอย่างแท้จริง**

สภาเภสัชกรรม

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗